

Motala kommun

Motala.kommun@motala.se

Rektorn vid Södra skolan F-6

Birgitta.wessman@motala.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Södra skolan F-6
i Motala kommun

Tillsyn i Södra skolan F-6

Skolinspektionen genomför tillsyn i Motala kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Södra skolan F-6 besöktes av Skolinspektionen den 8 och den 9 maj 2014.

Fakta om skolenheten

Södra skolan F-6 har vid Skolinspektionens besök 305 elever. Förskoleklasserna har sin undervisning i ett hus där årskurserna 1 och 2 också har sin hemvist. Årskurserna 3 till 5 har sin undervisning i flera byggnader och årskurs 6 undervisas i samma lokaler som högstadiet. Det finns också ett fritidshem där 157 av skolans elever är inskrivna.

Verksamheten på Södra skolan är indelad i tre skolenheter sedan 2011. Den ena skolenheten omfattar förskoleklass till och med årskurs 6, här benämnd Södra skolan F-6, den andra skolenheten omfattar årskurserna 7 till 9 och den tredje skolenheten omfattar grundsärskola. Rektorer för respektive skolenhet arbetar övergripande för att eleverna ska uppleva Södra skolan som en skola och det finns också en ledningsgrupp där alla skolenheter ingår.

Skolan leds av en rektor. På skolan finns två arbetslag, ett för årskurserna F-3 och ett för årskurserna 4-6, med respektive arbetslagsledare som också ingår i skolans ledningsgrupp tillsammans med rektorn.

Av skolans redovisning av kunskapsresultaten för läsåret 2012-2013 framgår att 88 procent av eleverna i årskurs 3 uppnår kunskapskraven för godtagbara kunskaper i svenska, 88 procent i matematik, 97 procent i naturorienterande ämnen och 97 procent i samhällsorienterande ämnen. I årskurs 6 varierar andelarna för lägst betyget E mellan 74 och 98 procent i de olika ämnena.

Kommunens fritidshem inspekteras på kommunövergripande nivå och beskrivs och bedöms i särskilt beslut

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att undervisningen i Södra skolan sker i en trygg skolmiljö. Lärarnas planering av undervisningen utgår från de nationella målen i läroplanen. Det råder studiero för eleverna och det finns en stor medvetenhet bland skolans personal om kvalitetsarbetets betydelse för skolenhetens utveckling.

För att säkerställa alla elevers rätt till utbildning behöver processen för särskilt stöd tydliggöras. Rektor måste se till att elevernas behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och att åtgärdsprogrammen både till form och till innehåll följer kraven i författningarna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Motala kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 29 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Motala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Behovet av särskilt stöd ska anmälas till rektor och skyndsamt utredas.
- Åtgärdsprogram ska till formen uppfylla författningarnas krav.
- Åtgärdsprogrammen ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Åtgärdsprogram ska utformas på sådant sätt att de kan följas upp och att insatserna kan utvärderas löpande.
- Beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång ska fattas i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Enligt skollagen ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

Av skollagen framgår också att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogram ska beslutas av rektorn. Beslut om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2013:8) med kommentarer om arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd framgår följande. Ett åtgärdsprogram är ett redskap för lärare, annan skolpersonal och rektor i arbetet med att stödja en elev i behov av särskilt stöd, så att han eller hon får förutsättningar att utvecklas i riktning mot kunskapsmålen i läroplanen och nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Samtidigt är det en skriftlig bekräftelse på elevens behov av särskilt stöd och vilka stödåtgärder som ska vidtas. I det praktiska arbetet fungerar åtgärdsprogrammet som ett stöd vid planering och genomförandet av den pedagogiska verksamheten kring eleven. Vidare är det viktigt att de åtgärder som skolan utarbetar och dokumenterar är konkreta och utvärderingsbara, och att de är kopplade till elevens behov och de mål som har satts upp. Rektor bör också se till att informationen om att överklaga ett beslut om

åtgärdsprogram är formulerad på ett sådant sätt att eleven och elevens vårdnadshavare förstår hur de ska gå tillväga. Detta behöver ske skriftligt.

På skolenheten råder bland lärarna ingen klar uppfattning om vad som är anpassning av undervisning och vad som är särskilt stöd. Detta får till följd att lärarna inte alltid anmäler till rektorn när en elev uppvisar svårigheter i att uppnå kunskapskraven. En utredning av en elevs behov av särskilt stöd görs antingen av lärarna i samråd med specialläraren eller lyfts till elevvårdsteamet av rektor. Läraren skriver också ett åtgärdsprogram när en elev riskerar att inte nå kunskapskraven och anpassar därefter sin undervisning efter åtgärdsprogrammet. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av relaterar inte till målen i läroplaner och uppställda kunskapskrav. Det saknas även besvärshänvisning.

Tillvägagångssättet när en elev riskerar att inte nå kunskapsmålen, bland annat att anmälan inte alltid görs till rektorn och de parallella tillvägagångssätten, medför enligt Skolinspektionen att det inte är säkerställt att alla elever får det särskilda stöd de har rätt till.

Vid tiden för tillsynen pågår en översyn och ett utredningsarbete kring arbetsgången vid särskilt stöd vilket Skolinspektionen ser positivt på.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att arbetet med särskilt stöd inte genomförs i enlighet med författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Särskild undervisningsgrupp:

Av skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut om åtgärdsprogram för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. Av prop. 2009/10:165 framgår att åtgärden att placera en elev i en särskild undervisningsgrupp samt beslut om anpassad studiegång för en elev ska vara ett särskilt beslut som fattas av rektor i samband med ett beslut om åtgärdsprogram. Rektor får inte överlåta denna arbetsuppgift på någon annan.

Vid skolenheten finns nyanlända elever som har mer än hälften av sin undervisning i en så kallad förberedelseklass, vilken enligt Skolinspektionen är att betrakta som en särskild undervisningsgrupp. För dessa elever har rektorn inte fattat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Eleverna går i samma grupp som elever i årskurs 9, vilken tillhör en annan skolenhet. Beslut om anpassad studiegång har fattats av rektorn för denna skolenhet och inte av elevernas rektor. Rektor har heller inte beslutat om några åtgärdsprogram.

Tillsynen visar att rektorn inte fattar beslut om placering i särskild undervisningsgrupp eller anpassad studiegång för de elever som är klassplacerade och har mer än hälften av sin undervisningstid i förberedelseklassen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång inte fattas enligt författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8, 9, 11, 12 §§ skollagen

28 kap. 16 § skollagen

29 kap. 10 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Motala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Eleverna ska erbjudas språkval i enlighet med författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska det finnas språkval i grundskolan. Enligt skolförordningen ska huvudmannen som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska. Huvudmannen ska också sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval. En elev får istället för ett språk som erbjudits välja det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk underförutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk.

Skolenheten erbjuder franska, spanska och tyska som språkval. Eleverna erbjuds dock inte övriga språkval eller modersmål och teckenspråk som valbara språk i skolans språkval.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolenheten brister i att erbjuda språkval. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 4 § skollagen

9 kap. 5 och 6 §§ skolförordningen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Jon Torkelstam, Lena Stadler och Camilla Landgren deltagit

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Hanna Antonsson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.